

Öğretmenlik Uygulaması Sürecinin Dijital Öyküler İle Yansıtılması

Zeynep TATLI¹

Ayşe BAYRAMOĞLU²

Özet

Öğretmen adaylarının daha nitelikli öğretmen olması için eğitim öğretim uygulamalarında yansıtıcı düşünme becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi önemli bulunmaktadır. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi sürecinde edinmiş olduğu tecrübeleri ve öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşlerini dijital öykülerle yansıtmaları amaçlanmıştır. Özel durum çalışmasının kullanıldığı çalışma 2014- 2015 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında toplam 16 hafta boyunca yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü son sınıfına devam eden 12 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak dijital öyküler, öğretmen adaylarının tutmuş oldukları günlükler ve staj raporları kullanılmıştır. Çalışma, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu çalışma kapsamında Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının mezun olmadan önceki son dönem derslerinden biri olan öğretmenlik uygulaması dersi sürecinde yansıttıkları öğretmen rolü, dijital öykülerde odaklandıkları konular ve dijital öyküleme uygulamasına yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Dijital Öykü, Yansıtıcı Düşünme, Öğretmen Adayları, Öğretmen Eğitimi

1. Giriş

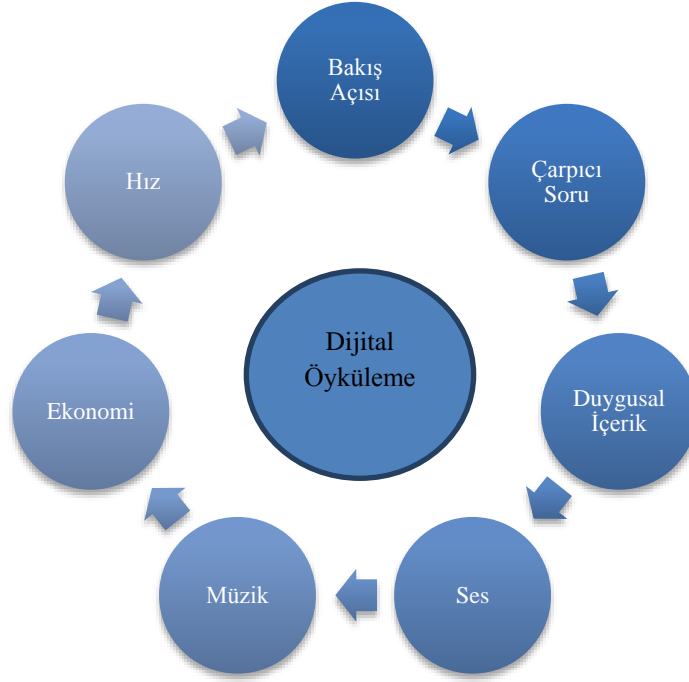
Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları kuramsal bilgileri pratiğe dönüştürebilmeleri ve bu süreç hakkında yaşayarak deneyim kazanmaları amacıyla öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında okullarda uygulama yapmaları gerekmektedir. Bu süreç öğretmen adaylarının mesleklerini tanımaları ve ilk tecrübelerini kazanmaları için önemli bir fırsattır. Öğretmenlik uygulaması kapsamında gittikleri okullarda, uygulama yapma ve kendi öğretmenlik performansını tanıma imkanına sahip olur. Deneyim zaman içerisinde kazanılan bir kavram olmakla birlikte öğretmen adayının bu süreci en verimli şekilde geçirerek meslek öncesi tecrübe kazanması oldukça önemlidir (Kiraz, 2003).

Öğretmenlik uygulaması dersleri ile, öğretmen adaylarının fakültede öğrendikleri bilgileri, uygulama okullarında uygulamaları sağlanarak daha fazla deneyim elde etmeleri amaçlanmıştır (Aydın ve Akgün, 2014). Bu deneyim sürecinde öğretmen adayları için yansıtıcı düşünme önemli bulunmaktadır. Çünkü öğretmen adaylarının, sistemli ve dikkatli düşünme, var olan bilgileri sorgulama, bilgiler arasında bağlantı kurma, problem çözme ve yeni bilgilere ulaşma becerilerine sahip olması, gelecekte yenilikleri takip etmesi ve kendisini geliştirmesi, öğretmenlik mesleğinde başarılı olmasının anahtarı olarak görülmektedir (Rodgers 2002; Tok, 2008, Tican, 2013). Öğretmen adaylarının eğitiminde, etkinliklerle yansıtıcı düşünme becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi, öğretmen adaylarının daha nitelikli öğretmen olmasına imkan vermektedir (Tican, 2013). Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayının öğretmenlik becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Buna göre, Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adayı anlattığı derste, konu alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi, öğretme-öğrenme sürecini planlama, sınıf yönetimi ve iletişim alanlarında akranlar tarafından değerlendirilmekte ve kendi öz değerlendirmesini yapmaktadır. Böylece öğretmenin daha nitelikli olmasına imkan sağlanmaktadır (Becit, Kurt, Kabakçı, 2009, YÖK, 2015). Yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmek için öğretmen adaylarının eğitiminde günlükler, mikroöğretim, e-portfolio (dijital portfolio), blog gibi öğrenme araçları kullanılmaktadır. (Çiğdem, 2012, Tican, 2013).

Bilgi, belgelik ve değerlerin paylaşıldığı öyküler (Malita, Martin, 2010), elektronik ortamda etkileşimli ve duyuşsal algımıza hitap eden formlarda karşımıza çıkmaktadır. Dijital öyküleme, çeşitli resim, müzik, ses, video vs içeren, kişisel, tarihi ve bilgilendirme olmak üzere farklı türlerden oluşan bir anlatı formudur (Bran, 2010). Kişisel öykülerin oluşturulmasında ve paylaşımını sağlamayı amaçlayan Dijital Öyküleme Merkezi (CDS-Center for Digital Storytelling), kar amacı gütmeyen eğitim ve yardım sağlayan bir kuruluştur. Bu Merkez, dijital öykülemenin yedi temel ilkesinin yayılmasını ve geliştirilmesini sağlamıştır (Robin, 2008, Robin, Mcneil, 2012, Toki, Pange, 2014).

¹ Yrd. Doç. Dr.; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Trabzon, zeynepktu@hotmail.com

² Karadeniz Teknik Üniversitesi, Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, Trabzon, abyrmoglu@gmail.com

Şekil 1. Dijital Öykünün Yedi Temel İlkesi (Robinson, 2008)

Şekil 1 ile ifade edilen dijital öykünün yedi temel ilkesi:

1. Bakış Açısı: Yazarın bakış açısı ve öykünün ana fikri nedir? sorusuna cevap verilmektedir.
2. Çarpıcı Soru: Öyküyü izleyen dikkatini çeken bir soru sorularak, öykü sürecinde sorunun çözümünün verilmesi gerekmektedir.
3. Duygusal İçerik: Öykü ile dinleyicinin kişisel ve güçlü bağ kurmasını sağlayacak içeriğe yer verilmelidir.
4. Ses: Dinleyicinin öyküyü kişiselleştirmesine yardım etmesini sağlamak amacıyla ses eklenmelidir.
5. Müzik: Öykü, Müziğin gücü ile müzik ya da diğer seslerle süslenmelidir.
6. Ekonomi: İzleyiciye öykü içeriği etkili ve kısa biçimde sunulmalıdır.
7. Hız: Öykünün ritmi, sürecin hızlı ya da yavaş biçimde verilmesi ayarlanmalıdır.

şeklinde açıklanmıştır (Robinson, 2008, Robinson ve Mcneil, 2012, Toki ve Pange, 2014). Bu yedi temel ilke dijital öykü değerlendirmede kullanılır.

Dijital öyküleme, amaçlı kişisel izlenimlerle (Lowenthal ve Dunlap, 2010), öğrencilerin kendini yansıtmasını sağlamaktadır. Dijital öykü, öykünün genel oluşum sürecine devam ederek, konu seçimi, konu üzerine araştırma, senaryo yazımı ve ilgi çeken bir öykü geliştirme sürecinde sonra çeşitli multimedya öğelerini de öyküye katarak bilgisayar ortamında sunulmaktadır (Robinson, 2008). Öyküde sunulan konuların daha iyi anlaşılması ve öğrencinin bilişsel gelişimine yardımcı olunması amacıyla öğrenciye tartışma imkanının verilmesi (Robinson, 2008) ve süreç sonunda gelişimini yansıtması gerekmektedir. Dijital öykü sürecinde öğrenciye bu gelişimi yansıtabilmesi için fırsatlar sunulmaktadır. Anlamlı bir dijital öykü oluşturma süreci öğrencilerden konu üzerinde düşünmesini, bilgilerini sorgulamasını, eleştiri yapmasını ve bir problem oluşturarak çözümlemesini sağlayacak sorular sorulmasını gerektirmektedir (Robinson, 2008; Malita ve Martin, 2010).

Bu çalışma ile bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında yansıttıkları öğretmen özelliklerinin belirlenmesi, süreç içerisinde yaşadıkları problemlerin dijital öykülerle yansıtılmaya çalışılması ve bu uygulama sürecine dair görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

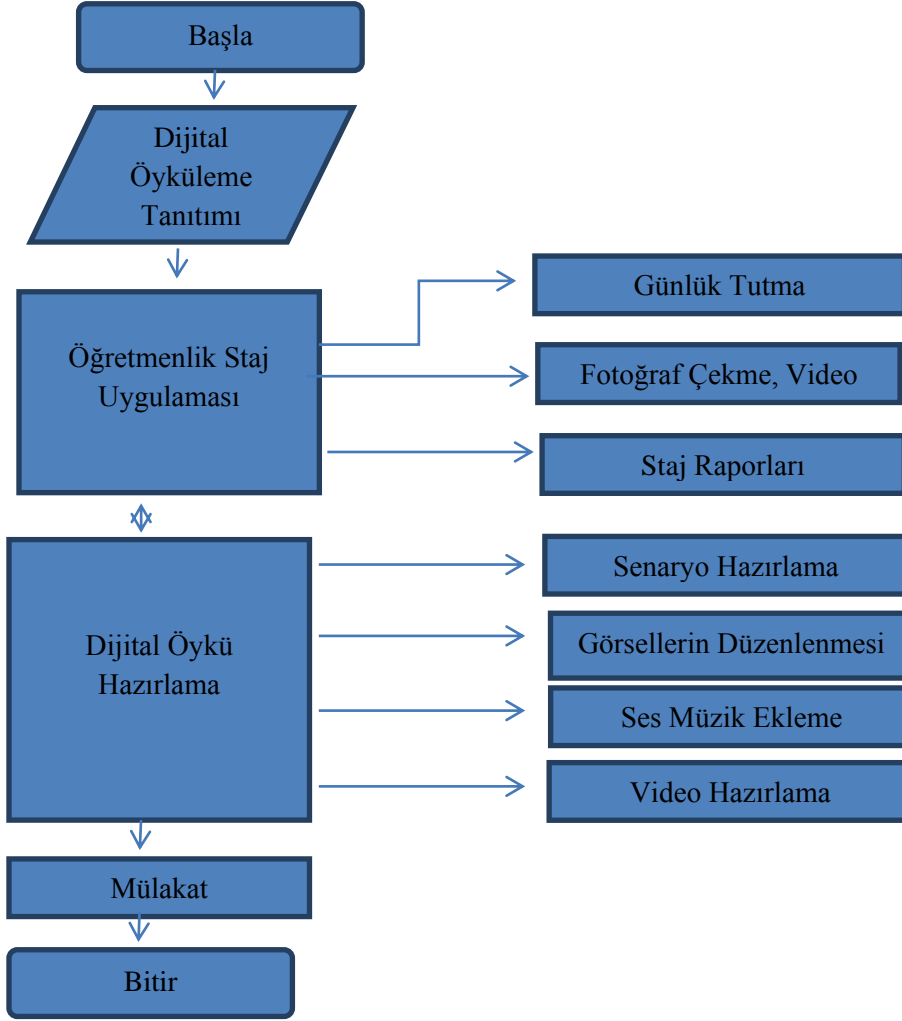
Çalışma bir problem ya da konunun seçilerek çoklu bilgi kaynakları aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi toplanarak, betimleme oluşturulmasına izin veren özel durum çalışması kapsamında gerçekleştirilmiştir (Creswell, 2013). Durum çalışması araştırılan problemin bir yönünün derinlemesine ve kısa sürede çalışılmasına olanak tanımaktadır. Var olan bir durumun tek başına analiz edilip bütüncül biçimde betimlemesi gerçekleştirileceği için tek durum çalışması biçiminde desenlenmiştir.

2.1 Çalışma Grubu

Çalışmanın örneklemini, 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümüne devam eden 4. sınıf öğrencilerinden 12 (9 erkek, 3 kadın) öğretmen adayı oluşturmaktadır.

2.2 Veri Toplama Aracı

2014-2015 bahar yarıyılında öğretmenlik uygulaması dersine devam eden öğretmen adayları ile 16 hafta boyunca yürütülen çalışma sürecinde veri toplama aracı olarak hazırlanan dijital öyküler, öğretmen adayı günlükleri, staj raporları ve mülakatlar kullanılmıştır. Çalışma süreci grafik 1'de özetlenmiştir.

Şekil 2. Çalışma sürecine ilişkin grafik

Çalışma öncesinde öğretmen adaylarına dijital öykü hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmen adaylarından dijital öyküde kullanmaları için senaryolarına uygun fotoğraf, video çekmeleri istenmiştir. Dijital öykü oluşturma esnasında oluşturdukları senaryoya uygun resim bulamadıklarında, çeşitli programlardan kendi resimlerini oluşturmaları sağlanmıştır (Bitstrips, GolAnimate, Powtoon, Moovly, Knovio vs). Dijital öykü için kullanabilecekleri programlar gösterilip, hangi programı kullanacakları konusunda serbest bırakılmışlardır (İmovie, Photostory, Movie Maker vs.). Dijital öykü oluşturma sürecinde araştırmacı, öğretmen adayları ile tartışma ortamı oluşturarak, senaryo oluştururken nelere dikkat etmesi gerektiğini öğretmen adaylarının oluşturmuş olduğu senaryo üzerinden sorular sorarak farkına varmalarını sağlanmıştır. Öğretmen adaylarının hazırladıkları dijital öykülere ait ekran görüntüsü resim 2 ile verilmiştir.

Şekil 3. Dijital Öykü Örnekleri

Dijital öyküler 16 haftalık süreçte 8. Hafta ve 15. Hafta olarak iki kez istenmiştir. 16. Haftada ise, öğrencilerle süreç hakkında yapılandırılmış mülakat yapılmıştır.

2.3 Verilerin Analizi

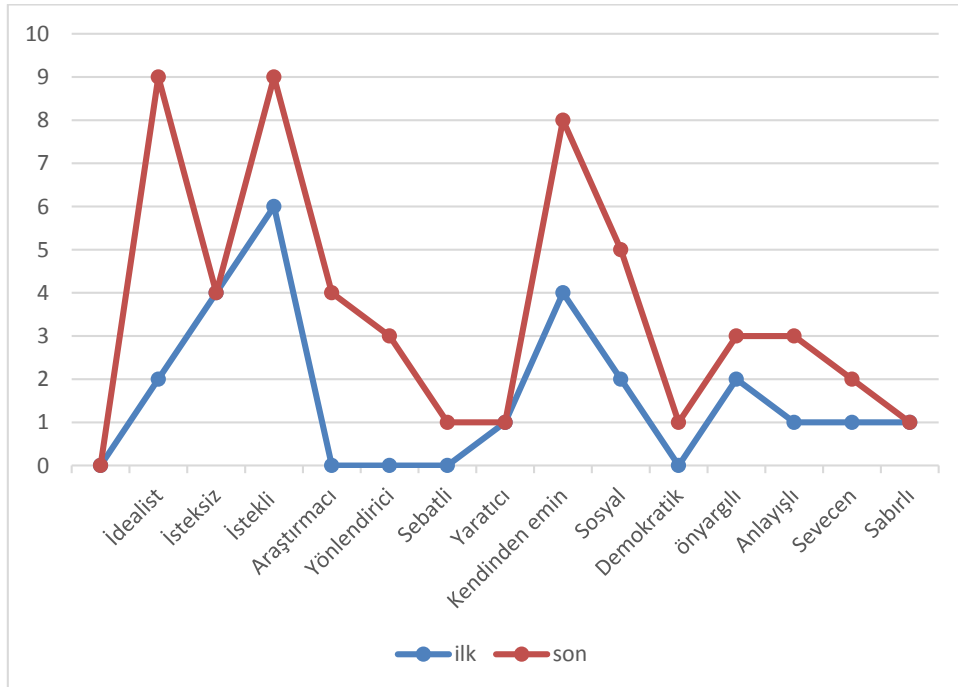
Dijital öyküler, dijital öykünün yedi temel ilkesi göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Yapılandırılmış mülakat ve dijital öyküler, araştırma soruları dikkate alınarak içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizi sürecinde, elde edilen veriler, önce kavramsallaştırılmıştır. Belirlenen kavramlara göre, veriler düzenlenmiştir. Verileri açıklayan temalar oluşturulmuş ve temalar alıntılarla desteklenmiştir.

Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının hazırladığı dijital öykülerde isim yerine kodlar kullanılarak örneklemin mahremiyeti sağlanmıştır. Öğretmen adayı ÖA ile 8. haftada hazırladığı öykü 1 15. haftada hazırladığı öykü ise 2 ile kodlanmıştır.

3. Bulgular

3.1. Öğretmen Adaylarının Dijital Öykülerde Yansıttıkları Öğretmen Karakterlerine İlişkin Bulgular

Öğretmen Adaylarının 8 ve 15. haftalarda hazırladıkları dijital öyküler, yansıtılan öğretmenlerin karakter özelliği ve süreçteki değişim temel alınarak incelenmiş ve grafik 1 ile sunulmuştur.

Grafik 1. Öğretmen adaylarının dijital öykülerde yansıttıkları öğretmenlerin karakterlerine ilişkin bilgi

Grafik1 incelendiğinde öğretmen adaylarının ilk ve son dijital öykülerinde yer verdikleri öğretmen özelliklerinin gittikçe daha istekli (f=9), daha idealist(f=8), kendinden daha emin (f=8) ve daha araştırmacı (f=4) özellikler sergilediği görülmektedir. Demokratik (f=2), anlayışlı (f=2), sevecen (f=2), sebatlı (f=1), yaratıcı (f=1), sabırlı

(f=1) öğretmen özellikleri ise en az yansıtılan öğretmen özellikleri arasındadır. Öğretmen Adaylarının staj raporlarında da dijital öykülerde yer verdikleri öğretmen karakter özelliklerine vurguda buldukları tespit edilmiştir.

3.2.Dijital Öykülerin İçerikleri/Odaklanılan Konuya İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının dijital öykülerde odaklandıkları konuların tespiti için, konulara ilişkin öğretmen adaylarıyla yapılan mülakatlardan alıntılar ve staj günlüklerinden bu konuları açıklayan ifadeler tablo 1 ile verilmiştir.

Tablo1

<i>Öğretmen adaylarının dijital öykülerde odaklandıkları konular</i>					
Öğretmen Adayı	İçerikte odaklanılan konu	İfadenin yönü	Mülakatlardan alıntılar	Staj alıntılar	günlüklerinden
ÖA1-1	Sınıf yönetimi	+	Yani öğrencileri tanımadan, onlara karşı olumlu veya olumsuz bir tutum sergilememem gerektiğini anladım.	-	
ÖA1-2	Tecrübe	+	Tecrübe kazandık		“Staj öğretmeninin haricinde başka bilgisayar öğretmeninin sınıfında ders anlatmışlardır.”
ÖA2-1	Sınıf yönetimi	-	Stajda öğrencilerimin içinden bir öğrenci ile yaşadığım olumsuzluk başımdan geçen en kötü olaydı. Bu sorunun çözülmesi ise beni en mutlu eden olaydı	-	
ÖA2-2	Sınıf yönetimi	-	Ben öğretmenlik eğitimi sürecinde ders anlatımları konusunda iyi olduğumu düşünüyorum.		“Bilgisayar laboratuvarında ders anlatımını kolaylıkla yaparken sınıf ortamında ya da tek bilgisayar ile ders anlatımında zorluk çekmiştir.”
ÖA3-1	Alanı öğretme bilgisi	-	Staj yaptıktan sonra bir konuda yeterli olmadığını ve kendimi daha iyi geliştirmem gerektiğinin farkına vardım. Öğrencilerin dikkatini çekecek öğeler, materyaller kullanarak öğrencilerin motive etmeyi daha iyi öğrenmiş, pekiştirmiş oldum.		“Aynı zaman da öğrenciler çok hareketlilerdi. Öğrencilere isimleriyle hitap etmek gerçekten önemli. Onları önemsemiğimizi fark ettiklerinde daha da motive oluyorlar. Sınıfta her seviyede öğrenci var. Bu yüzden dersi kime göre işleyeceğim konusunda biraz zorlandım.”
ÖA3-2	Alanı öğretme bilgisi	+	Öğretmenlik uygulamasında en mutlu hissettiğim an öğrencilere bir şeyler öğretmek ve onların bunu öğrendiklerindeki mutlularındır.	-	
ÖA4-1	Özel Eğitim	-	Sınıfta bilişim dersi anlatmaya çalışırken kendimi çok aciz hissetmişim.		“Sınıftaki otistik öğrenciye yardımcı olması için öğrencinin yanındaki başka bir öğrenciden yardım etmesini istedim buna öğrencim karşı çıktı ses tonumu kullanarak onu sakinleştirdim ve her

				istediği şeyi her zaman yapamayacağını göstermiş oldum“
ÖA4-2	Alanı öğretme bilgisi	+	Çünkü etkinliklerimi doğru ve öğrencilerin düzeyine uygun şekilde işlediğimi düşünüyorum. Sıkılmadıklarına eminim.	“Öğretmenlik ilk kez bu kadar güzel ve zevkli gelmişti bana bu mesleği yapmaktan gurur duyuyorum.”
ÖA5-1	Sınıf yönetimi	+	Sınıfın bizi tanıdıkça, kontrolü zorlaştırsa da farklı tekniklerle bu sorunları da aştım. Kendime bir kalıp oluşturduğumu düşünüyorum.	“Öğrencimin bana abi demesi beni çok etkiledi. Ama o sorunu öğrenciye güzelce anlatarak çözdüm.”
ÖA5-2	Sınıf yönetimi	+	Ben ilk başlarda geleneksel ezberci sistemi savunulardandım. Ama artık öğrencilerin daha aktif olması gereken öğretim ortamlarının hazırlanmasını gerekli buluyorum	-
ÖA6-1	Sınıf yönetimi	+	Öğretmenlik uygulaması doğrultusunda kendimi hedeflediğim öğretmen profiline yaklaşıp buldum.	“Konuşmama, ders anlatımım ve ders esnasında olmasını istediğim kriterleri öğrencilerle paylaşarak başladım.”
ÖA6-2	Sınıf yönetimi	+	Kendimi bu alanda daha iyi bir yerde görüyorum.	-
ÖA7-1	Sınıf yönetimi	-	Uygulama yapardıktan ancak tecrübe edinilebileceğini anladım. Ders anlatımında ve sınıf hakimiyetinde çoğu kez sıkıntılar yaşadım.	“Sınıfta sesten durulamayacağını anlayınca öğrencileri uyardım. Sessiz oynamalarını söyledim fakat baktım kimsenin susacağı yok. Hemen öğretmen yetkilerimi kullanarak oyunları kapatmalarını istedim.”
ÖA7-2	Sınıf yönetimi	+	Derslerin sıradan bir şekilde anlatılmasından sıkılan öğrencileri derse daha aktif katabilmek için ne yapabileceğimi düşünmüştüm. Onların derse olan ilgilerini artırabilmek ve oyunlardan akıllarını alabilmek için yöntemler buldum.	-
ÖA8-1	Sınıf yönetimi	+	Öğretmenliği sevdiğimi anladım. Değişik duygular kattı. Yani bilgisayarını seviyordum. Şimdi bildiklerimi anlatmayı seviyorum	“Hoca ders anlatmaya başladı ama bugün sınıfta acayip bir enerji vardı ve kimse hocayı dinlemediği gibi süreklide bağırıyorlardı. Hoca bir kere susun dedi susmadılar iki dedi susmadılar hoca bir patladı ben bile korktum”
ÖA8-2	Mesleki aidiyet	+	Öğretmenlik statüsünün üzerimde etkili olması, toplumun bana hocam diye hitap etmesi	-

ÖA9-1	Alanı öğretme bilgisi/Sınıf yönetimi	-	Eksik bilgilerim var. Bazı yöntem ve teknikleri uygulama sorunu olabiliyor. Sınıf yönetiminde sıkıntılar oluyor. Bunları yönlendirmekte sıkıntı yaşayabiliyorum.	“Güzel ve başarılı bir ders geçiyordu. Hatta bir önceki haftalarda derste huzursuzluk yaratan öğrenci bu derse aktif olarak katılıyordu” “Uygulama öğretmenini öğrenciyi dışarıya çıkardı. Öğrenci daha da derse gelmedi. Bence böyle olması öğrenci açısından kötü oldu.”
ÖA9-2	Sınıf yönetimi	-	Hiçbir öğrencinin öğrenme hakkını elinden alamayız. İyi bir öğretmen olacaksak eğer böyle bir hareketin öğrencinin hayatını kötü yönde etkileyeceğini aklımızdan çıkarmamalıyız.	“Ders arasında çıkıp biraz dolaştığımızda her zaman söylediğim gibi çok disiplinsiz bir okul olduğunu bir kez daha onayladık”
ÖA10-1	Sınıf yönetimi	+	Sınıf yönetimi konusunda hatta insanları yönetim konusunda kendime güvenirim. Okul deneyimim güzel gidiyor ders öncesi çok hazırlanmasam bile anında bir şeyler üretip güzel ders işleyebiliyorum.	“Ders arasında çıkıp biraz dolaştığımızda her zaman söylediğim gibi çok disiplinsiz bir okul olduğunu bir kez daha onayladık”
ÖA10-2	Sınıf yönetimi	+	Herkes aynı anda konuşsa bile susturmadım çünkü rahat bir ortam sağlayıp düşüncelerini özgürce söylemelerini sağladım.	-
ÖA11-1	Özel eğitim	+	Beni en çok etkileyen olay kaynaştırma öğrencisiyle ilgilendiğim zaman onun mutlu olması ve birşeyleri kendi başına yapmaya çalışması yani diğer öğrenciler gibi onunda kendini diğerleriyle eşit görmesini sağladım.	“Bu öğrenci bir kaynaştırma öğrencisiydi. Dersi dinlemediği her halinden belliydi”
ÖA11-2	Sınıf yönetimi	+	Öğrencilere sabırlı davranıyorum. Kendimi geliştiriyorum. Tecrübe ediniyorum.	“Sınıftaki öğrencilerden bazıları susmamak ve dersi dinlemeden geçirmek konusunda her ne kadar ısrarlı olsa da ben buna izin vermedim”
ÖA12-1	Mesleki aidiyet	-	Ben kendimi ders anlatırken pek huzurlu ve oraya ait hissetmiyorum, öğretmenleri değil de ablaları gibi hissediyorum kendimi.	“Öğrenciler yaramaz ama bence daha bir samimiler belki de yaramaz çocuklar daha bir sempatik geliyordur bana”
ÖA12-2	Özel eğitim	+	-	“Özel eğitim öğrencisi ile ayrıca ilgilenerek onunda yapabilirlik duygusunu kazanmasını ve özgüvenini destekleyici yönde yardımda bulundu.”

Tablo 1’de verilen bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının hazırlamış olduğu dijital öykülerin içerikleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının en çok “sınıf yönetimi” konusunun üzerinde durdukları görülmektedir. Bu konuya 5. haftada hazırlanan dijital öykülerde (f=8, 5 olumlu, 3 olumsuz) 15. haftada hazırlanan dijital öykülere (f=7, 5 olumlu, 2 olumsuz) kıyasla daha fazla yer verdiği ve süreç içerisinde belirtilen olumsuz sınıf yönetimi durumlarının olumluya döndüğü görülmektedir. Öğretmen adayları, uygulama öğretmeninin tavırları karşısında kimi zaman yanlış yapıldığını fark edip müdahale edememekten ya da sınıfta bir problem oluştuğunda kendi başlarına nasıl üstesinden geleceklerini bilememek gibi konularda sıkıntı yaşadıkları çalışmanın bulguları arasındadır.

Benzer biçimde “Alanı öğretme bilgisi” başlığı altında incelenen öykülerin ilk haftalarda daha çok olumsuz (f=2) durumların anlatımı üzerine odaklanırken son hazırlanan öykülerde alanı öğretme bilgilerinin olumlu (f=2) anlamda geliştiğine yönelik konular ön plana çıkmıştır.

“Özel eğitim” konusu öykülerde çok olmasa da üzerinde durulan diğer bir konu başlığını oluşturmuştur. Öğretmen adayları bu alanda karşılaştıkları bir öğrenciyle nasıl iletişim kuracaklarını bilememek gibi konularda zorluk çektiklerini, ancak bu sorunun üstesinden gelmenin onlarda tarifsiz bir heyecan yarattığını ifade

etmişlerdir. Ancak süreç içerisinde öğretmen adaylarının bu konuda karşılaştıkları sorunun üstesinden geldikleri (ilk öyküde f=2, 1 olumlu, 1 olumsuz, son öyküde f=1, 1 olumlu) tespit edilmiştir. Süreç içerisinde tecrübe kazanılması ve öğretmenlik mesleğine yönelik aidiyet kazanılması yine öykülerde yer verilen konular arasındadır.

3.3. Öğretmen Adaylarının Dijital Öyküleme İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının 16 hafta süren öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında hazırladıkları dijital öykülere dair görüşleri yapılandırılmış mülakat ile toplanmıştır. Gerçekleştirilen mülakatlarda öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar kategorilere ayrılmış, frekanslarla ifade edilmiş ve verilen cevaplardan örneklerle yansıtılmıştır.

Tablo 2

Öğretmen adaylarının dijital öyküleme kullanarak öğretmenlik uygulaması dersinin işlenmesine yönelik görüşleri

Kategori	Verilen cevaplardan Örnekler	f
Mesleki farkındalık	“Bende çok farklılıklar oldu. Öğretmenliği sevdiğimi anladım. Yani bilgisayarı seviyordum şimdi bildiklerimi anlatmayı seviyorum. Kendimi sorguladım. Tam olmasa da öğretmenliğe hazır olduğumu anladım (ÖA8)” “...dijital hikayeyi hazırlarken öğretmenlik mesleğine bakış açımın olumlu yöne değiştiğini fark ettim(ÖA2)”	7
Eksiklerin tespiti	“ Bu etkinlik sonucunda kendimin ne kadar yetersiz olduğunun farkına vardım. Öğrencilere daha çok şey katabilmek açısından ne kadar önemli olduğumu anladım. Bu sebeple kendimi daha çok geliştirdim. Baktım ki kendimi geliştirdikçe daha iyi eğitim verebiliyorum ve öğrenciler hızlı ve iyi öğrenebiliyorlar. Bu durumlara şahitlik edince kendime olan saygım, güvenim ve inancım arttı. (ÖA7)”	7
Esnek öğretim ortamı	“Verilmek istenilen mesajları video aracılığıyla her türlü konuda ve her derste anlatmak mümkün (ÖA2)” “Bir şeyi anlatmak isterken hem görsel hem de işitsel desteklendiği için güçlü buluyorum (ÖA3)” “Dijital öykülemeyle olayı nasıl daha iyi daha kalıcı anlatırım şeklinde düşünmeme sebep oldu. Bu çalışma bana kendimi farklı şekillerde ifade edebileceğimi gösterdi. Herhangi bir konu, olay doğrultusunda fotoğraflara o olayı anlatmayı öğrendim (ÖA6)”	5
Anıların kalıcılığı	“Dijital öyküleme olmasaydı, bütün anılarımı unutabilirdim. Hikaye hazırlarken yaşamış olduğum anıları tekrar hatırladım, yaşadıklarımı gözden geçirme fırsatı buldum, bu da beni güdüledi (ÖA1)”	3
Eğlenceli uygulama	“Bu süreç hem eğlenceli hem de meşakkatli bir süreçti. Güzel bir hikaye oluşturmak ve seslendirmek çok etkileyiciydi. Dijital öyküye ilişkin bu kadar ayrıntılı bilgiye sahip değildim ve bilmediğim bir çok şey olduğunu fark ettim. Bunu her öğretmen adayının kullanması ve kendine ait bir dijital hikaye oluşturması gerektiğini düşünüyorum. Eğitim öğretim hayatımda bende bu gibi çalışmalardan faydalanabilirim (ÖA12)”	2
Zaman alıcı	“...uygulama çok güzeldi ancak zaman alıcıydı. Sadece staj raporu yazmanın yeterli olduğu gruplar vardı..(ÖA4)”	1

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının dijital öyküleme kullandıkları bu çalışma sonucunda en fazla mesleki farkındalıklarının arttığı (f=7) ve bu uygulama sayesinde eksiklerini daha iyi gördüklerini (f=7) ifade

etmişlerdir. Dijital öykülerin esnek bir öğrenme ortamı sunduğu (f=5), anıları kalıcı kıldığı (f=3) ve eğlenceli bir uygulama olduğu nu (f=2) ifade etmişlerdir. Çalışmanın belirtilen tek olumsuz yönü ise zaman alması (f=1) yönündedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Nitelikli bir öğretmen yetiştirmek için üç temel değişkene dikkat edilmesi gerektiği bilinmektedir. Bunlar; Öğretmenin alan bilgisi, genel kültürü ve meslek bilgisidir (Özdemir ve Çanakçı, 2005). Bu niteliklerin oluşturulması ve artırılmasında lisans eğitimi büyük paya sahiptir. Öğretmen adaylarının, meslek öncesinde süreci en yakından tanıyabilecekleri ve kendilerine dair özgün öğretmen modellerini ortaya koyabilecekleri en önemli derslerden biri öğretmenlik uygulaması dersidir. Bu süreçte yapılan etkinlikler yoluyla öğretmen adayı mesleğini oluşturan pek çok görevi tanıma, süreci gözleme, gözlemleri değerlendirme, süreç içerisinde nasıl bir rol alması gerektiğine karar verme şansını yakalamaktadır (Özdemir ve Çanakçı, 2005).

Yapılan bu çalışma ile bilişim öğretmen adaylarının ileride ortaya koyacakları öğretmen özellikleri, öğretmen adaylarının hazırlamış oldukları dijital öyküler yoluyla ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda bilişim teknolojileri öğretmen adayları 16 hafta boyunca öğretmenlik uygulaması deri kapsamında deneyimledikleri süreci hazırladıkları iki ayrı dijital öykü ile yansıtmaya çalışmışlardır.

Öğretmen adayları dijital öykülerin senaryolarını oluştururken, süreç içerisinde yaşadıkları bir problem durumundan yola çıkarak senaryolarını oluşturmuşlardır. Oluşturulan senaryolar ve dijital öyküler yansıtılan öğretmen profili, odaklanılan konu temelinde analize tabi tutulmuştur.

Öğretmen adaylarının hazırladıkları dijital öyküler incelendiğinde, dijital öykülerde yer verilen öğretmen özelliklerinin süreç içerisinde değişim gösterdiği, ilk hazırlanan dijital öyküde ortaya koyulan öğretmen profilinin son öyküde daha ideale yaklaştığı görülmüştür. Özellikle idealist, istekli, kendinden emin ve yaratıcılık kavramlarının son hazırlanan öykülerde daha fazla ön plana çıktığı süreç içerisinde öğretmen adaylarının kendilerinde oluşan değişimi dijital öykülere yansıttıkları görülmüştür. Bu değişim staj raporlarında da tespit edilmiştir. Bir öğretmenin sahip olması gereken niteliklerin neler olması gerektiğine yönelik farklı araştırmacıların öne sürdüğü farklı öğretmen özellikleri mevcuttur. Confery (1990) bir öğretmende diğer meslek gruplarına göre daha seçkin özelliklerin (duyarlılık, kişisel gelişime önem verme, iyi ve etkili iletişim, içtenlikli paylaşım, çok boyutlu olma, demokratiklik vb.) bulunması gerektiğini vurgularken, Rogers (1960) saygı, empati ve içtenlik kavramlarının ön plana çıkması gerektiğini savunmaktadır (Özabacı ve Acat, 2005). Bu alanda yapılan çalışmaların tümünde öğretmen özellik ve niteliklerinin üzerinde durulmuş olmasına karşılık öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin öğretmenlik rolleriyle örtüşüp örtüşmediği ve bu sürecin nasıl ölçüleceğine dair yapılan araştırmaların yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma sonucunda öğretmen adaylarının mesleki hayatlarına başlamadan önce zihinlerindeki öğretmen modelinin ortaya koyulduğu düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşadıkları tecrübeleri aktardıkları dijital öykülerde “sınıf yönetimi” ve “Alanı öğretme bilgisi” üzerine odaklandıkları tespit edilmiştir. Özellikle sınıf yönetimi boyutunda bilişim öğretmenlerinin genel olarak bir sıkıntı yaşadıkları, öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarının düşük olduğu kural ihlalinde buldukları gibi problemler literatürde de vurgulanmaktadır (Deryakulu 2006; Seferoğlu, 2007; Erdoğan vd. 2010). Öğretmenlik alan bilgisi ise yalnızca bir katılımcı tarafından ifade edilen ve üzerinde en az durulan eksiklik olarak tespit edilmiştir. Akkoyunlu ve Orhan (2003) BÖTE öğretmen adaylarıyla yaptıkları bir çalışma kapsamında BÖTE öğretmen adaylarının alan bilgisi kapsamında sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde BÖTE öğretmen adaylarının alan bilgilerin yeterli olduğu ancak sınıfta karşılaştıkları özel bir durum karşısında ilk olarak bocalama yaşadıkları fakat süreç içerisinde bu sorunu çözebildikleri görülmüştür.

Dijital öykülerin bireysel olarak hazırlanması, dijital öykü katılımcıları motive etmekte ve öğrenmeyi canlandırmakta yararlı bir araç olduğu bilinmektedir (Ya-Ting, Wan-Chi, 2012). Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik mesleki farkındalıklarının arttığı yönünde beyan ettikleri görüş literatür ile bu boyutta örtüşmektedir. Lowenthal ve Dunlap (2010), dijital öykülemenin amaçlı kişisel izlenimlerle öğrencilerin kendilerini kolaylıkla yansıtmasını sağlamaktadır. Nitekim öğretmen adaylarının hazırladıkları dijital öyküler ile staj raporların da birbiriyle tutarlı olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarından yalnızca birinin dijital öykü sürecini staja dayanmadan, öykü senaryosu oluşturarak yazdığı tespit edilmiştir.

Dijital öykülerde sunulan konuların daha iyi anlaşılması ve öğrencinin bilişsel gelişimine yardımcı olunması amacıyla öğrenciye tartışma imkanının verilmesi (Robin, 2008) ve süreç sonunda gelişimini yansıtması gerekmektedir. Dijital öykü sürecinde öğrenciye bu gelişimi yansıtabilmesi için fırsatlar sunulmalıdır. Anlamlı bir dijital öykü oluşturma süreci öğrencilerden konu üzerinde düşünmesini, bilgilerini sorgulamasını, eleştiri yapmasını ve bir problem oluşturarak çözümlenmesini sağlayacak sorular sorulmasını gerektirmektedir (Robin, 2008; Malita, Martin, 2010). Öğrencilerin staj günlüklerinde de belirttikleri, onları en çok mutlu eden ve yetersiz hissettiren konularda dijital öykülemeye yansıtılmıştır. Dijital öyküler teknoloji kullanımından çok, oluşturulan konunun açıklanması, birleştirilmesi, hayal gücünü ve iletişimi ifade etmektedir. Öykü oluşturma sürecinde, sosyal değer ve pedagojinin birleşmesini sağlayarak sosyal pedagojiyi değerlendirmektedir (Malita, Martin, 2010). Araştırma sonuçları Malita ve Martin' in düşüncelerini desteklemiştir. Daniels (2013) yapmış olduğu

çalışmada, dijital öykülerin içeriklerine odaklanıldığında, öğretmen adaylarının alan deneyimlerinde pedagojik açıdan değişim yaşayarak öğretmen niteliklerinin artırılabilceği vurgulanmaktadır.

5. Öneriler

Bu çalışmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sırasında almış oldukları öğretmenlik uygulaması dersinin verimli gerçekleşebilmesi, sürecin nitelikli şekilde takip edilebilmesi ve hem öğretmen adayının kendini hem de akademik danışmanın öğretmen adayını daha iyi kritik edebilmesi için bu süreçte dijital öykü kullanımı önerilmektedir. Oluşturulan dijital öyküler yardımı ile öğretmen adayının gelecekte ortaya koyacağı öğretmen profilinin, meslek hayatına başlamadan tespit edilmesi ve varsa gerekli müdahalenin lisans eğitimi sırasında yapılması nitelikli öğretmenlerin yetişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

The Process Of Teaching Practice Reflected By Digital Stories

Extended Abstract

Prospective teachers have to do practices at schools in teacher application courses for having experience by living the process and changing the theoretical knowledge they had during bachelor education process into education (Aydın ve Akgün, 2014). This process is a chance for prospective teachers to know their profession and to have pre experience. They also have chance to know their teaching performance and to make practice at schools that they have gone for teaching applications. As having experience is a concept gained during process it is coming important for prospective teachers to pass this process in the most efficient way and have experience before teaching profession (Kiraz, 2003). During this process having and developing reflective thinking skills give opportunity to prospective teachers to be more qualified teachers in the future. Because systematic and attentive thinking, quering existing knowledge, having relationships between knowledge, solving problems and having ability to reach new knowledge, following innovation and developing him/herself is seen as a key to be successful in teaching profession for prospective teachers (Dewey, 1910; Tok, 2008, Tican, 2013). Teaching practice aimed to develop prospective teachers teaching abilities. In this context prospective teachers do self assessment and is evaluated by his/her peers in accordance with communication area, classroom management, planning teaching-learning process, subject knowledge in teaching process. This provide to train qualified teachers (Becit, Kurt & Kabakçı, 2009, YÖK, 2015).

It is aimed in this study prospective teachers to reflect their opinions according to teaching applications and experiences gained during teaching application courses by digital stories. The case study approach was used in this study. The study was conducted over the teaching application course of 16 weeks in the spring semester of 2014-2015 academic year. The research sample consists of 12 (9 boy, 3 girl) prospective teachers' who were in their final year of bachelors studies at Karadeniz Technical University, Fatih Faculty of Education Department of Computer Education and Instructional Technology. During study process prospective teachers are wanted to reflect the situations they faced and their feelings during the process by two digital stories (8 and 16 weeks). Digital stories, reflective diaries and prospective teachers training reports are used to collect data in this study. The data were analyzed with content analysis. When the digital stories prepared by prospective teachers are examined it has seen that teacher properties that take place in digital stories has changed during process, teacher profiles put on in the first digital story is nearer to the ideal than the last prepared digital story. Especially, idealistic, eager, confident and creativity concepts are more forefront on the last digital stories. The changes also occur in prospective teachers in the process was reflected to the digital stories. It is determined that prospective teachers especially focused on preparing digital stories about "classroom management" and "subject teaching knowledge" in the process. Also it was found that digital stories increase the awareness of teaching profession, helps to see their missing parts as a teacher and presents flexible learning environments to prospective teachers.

Keywords: Digital Storytelling, Reflective Thinking, Teacher Candidates, Teacher Education.

Kaynaklar

- Akkoyunlu, B., ve Orhan F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 2(3):86-93.
- Aydın, F., ve Akgün, Ö.E. (2014). Eğitim fakültesi böte son sınıf öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinde karşılaştıkları sorunlar. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28) 1-14.
- Becit, G., Kurt, A.A., ve Kabakçı, I. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 169-184.
- Bran, R. (2010). Message in a bottle Telling stories in a digital world. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 1790-1793.
- Bou- Franch, P. (2012). Multimodal discourse strategies of factuality and subjectivity in educational digital storytelling. *Digital Education Review*, 22. <http://greav.ub.edu/der/>
- Confery, J. (1990). What Constructivism Implies for Teaching. In *Constructivist Views on The Teaching and Learning of Mathematics*, Davis, Maher,& Noddingo (Ed). National Council Of Teachers of Mathematics, Reston, VA..
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Bütün ve Demir (Ed). (3. Baskı), Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Cushing, D. F., & Love, E. W. (2013). Developing cultural responsiveness in environmental design students through digital storytelling and photo voice. *Journal of Learning Design*, 6(3).
- Çiğdem, H. (2012). "Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde blog aracılığı ile tuttıkları günlüklerin yansıtıcı düşünme düzeylerine etkisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çil, N., ve Çapa, Y. (1998). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. K.T.Ü. III. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu, Trabzon.
- Deryakulu, D. (2006). Burnout in Turkish computer teachers: problems and predictors. *International Journal of Educational Reform*, 15(3), 370-385.
- Daniels K. (2013). Exploring the impact of critical reflection through the use of service learning and digital storytelling. *I-manager's Journal On School Educational Technology*, 9(1),11
- Erdoğan, M., Kurşun, E., Tan Şişman, G., Saltan, F., Gök, A., ve Yıldız, İ. (2010). Sınıf yönetimi ve sınıf içi disiplin problemleri, nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma: bilişim teknolojileri dersi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB)*,10 (2): 853-891.
- Gachago, D., Condy, J., Ivala, E., & Chigona, A. (2014). 'All stories bring hope because stories bring awareness': students' perceptions of digital storytelling for social justice education. *South African Journal of Education*, 34(4), 1-12.
- Kılıç, F. (2014). Awareness and cognitive load levels of teacher candidates towards student products made by digital storytelling. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 15 (3):9.
- Kiraz, E. (2003). Uygulama öğretmeni yeterlilik ölçeği: Ölçü aracı geliştirme örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4).
- Lowenthal, P. R., & Dunlap, J. C. (2010), From pixel on a screen to real person in your students' lives: Establishing social presence using digital storytelling. *Internet and Higher Education*, 13 (2010) 70–72.
- Malita , L., & Martin, C. (2010), Digital Storytelling as web passport to success in the 21st Century. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 3060–3064.
- Özabacı, N., ve Acat, B. M. (2005). Öğretmen adaylarının kendi özellikleri ile ideal öğretmen özelliklerine dönük algılarının karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 11(2), 211-236.
- Özdemir, A. Ş., ve Çanakçı, O. (2005). Okul Deneyimi I dersinin öğretmen adaylarının öğretim-öğrenme kavramlarına ve öğretmen-öğrenci rollerine bakış açıları üzerindeki etkileri. *İlköğretim Online*, 4(1).
- Robin, B. R., (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom. *Theory Into Practice*, 47, 220–228.
- Robin, B.R., & Mcneil, S.G., (2012). What Educators Should Know about Teaching Digital Storytelling. *Digital Education Review*, 22. <http://greav.ub.edu/der/>
- Rodgers, C. (2002). Defining reflection: Another look at John Dewey and reflective thinking. *Teachers College Record*, 104(4), 842- 866.
- Seferoglu, S. S. (2007). Preservice teachers' perceptions of their computer self-efficacy. In *Fourth International Conference on Elearning for Knowledge-based society*, 4th., November, Bangkok, Thailand.
- Skouge, J. R., & Rao, K.. (2009). Digital Storytelling in Teacher Education: Creating Transformations through Narrative. *Educational Perspectives*, 42 (1):1-2.
- Tican, C. (2013). "Yansıtıcı düşünmeye dayalı öğretim etkinliklerinin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine, eleştirel düşünme becerilerine, demokratik tutumlarına ve akademik başarılarına etkisi". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Tok, Ş. (2008). Yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına, performanslarına ve yansıtılmalarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33, 149.
- Toki, E. I., & Pange, J. (2014). ICT use in early childhood education: Storytelling. *Tiltai*, 66(1), 183-192.
- Tokmak Sancar, H., Surmeli, H., & Ozgelen, S. (2014). Preservice Science Teachers' Perceptions of Their TPACK Development After Creating Digital Stories. *International Journal of Environmental & Science Education*, 9: 247-264.
- Yang, Y. T. C., & Wu, W. C. I. (2012). Digital storytelling for enhancing student academic achievement, critical thinking, and learning motivation: A year-long experimental study. *Computers & Education*, 59(2), 339-352.
- YÖK (2015). Öğretmenlik Uygulamasının Değerlendirilmesi www.yok.gov.tr/web/quest/icerik/-journal_content/56_INTANCE_rEHF8BIxFyrx/102709/18591_adresinden_21.06.2015 tarihinde erişilmiştir.